

Kuruluş Adı: MÜSİAD – Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği		
Yeşil Mutabakat Eylem Planı Amaçları		2024 Yılında Gerçekleştirilen Faaliyetler
1.	Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri	- MÜSİAD bünyesinde “Yeşil Ekonomi Çalışma Grubu” kurulmuştur. Bu grupta MÜSİAD Yönetim Kurulu’na bağlı olarak faaliyet gösteren 16 sektör kurulunun (tarım-gıda, otomotiv, enerji ve çevre, hizmetler, makine, savunma sanayi, mobilya vb.) temsilcileri yer almaktadır. 24 kişilik yönetim kurulu oluşturulan bu grup vasıtasıyla, SKDM’nin Türkiye’ye ve özellikle KOBİ’lerimize etkileri konusunda bilgilendirme / bilinçlendirme faaliyetleri yapılmıştır. 2024 yılında başladığımız, MÜSİAD öncülüğünde 220 MÜSİAD üyesi iş insanının ortaklığında kurulan Karbon Sertifikasyon ve Proje Geliştirme A.Ş. isimli girişimle ihracat tarafından SKDM’den etkilenen ve müşterileri tarafından ayak izi ölçümü, raporlama ve doğrulama talebi olan KOBİ’lerin bu sürece hızla uyum sağlayabilmeleri için ilgili destek hizmetleri verilmeye devam etmektedir. - Ortaya koyulan 12 aşamalı “İşletmelerde Karbon Nötre Dönüşüm ve İklim Değişikliğine Uyum Süreci” hizmet paketi MÜSİAD üyeleri başta olmak üzere pilot işletmelerde uygulanmaya başlamıştır. Karbon ayak izi ölçümü, raporlaması ve doğrulamasından, ürün ayak izi hesaplamasına, LCA ürün yaşam döngüsü analizi ve sürdürülebilirlik raporlamasına kadar bir dizi faaliyet işletmelerimizin bu konudaki uyum sürecine katkı vermektedir. - Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri için Türkiye’nin DNA’nın atanmasında çalışma yapılarak LOA mekanizmasının kurulması için çalışmalar yapıldı. Bu konuda görüşmeler halen devam etmektedir.
2.	Yeşil ve Döngüsel Bir Ekonomi	- MÜSİAD bünyesinde “Yeşil Ekonomi Çalışma Grubu” kurulmuştur. Bu grupta MÜSİAD Yönetim Kurulu’na bağlı olarak faaliyet gösteren 16 sektör kurulunun (tarım-gıda, otomotiv, enerji ve çevre, hizmetler, makine, savunma sanayi, mobilya vb.) temsilcileri yer almaktadır. Grupta yapılan eğitim/sunum/çevrim içi toplantılar vasıtasıyla yeşil ekonomi ve döngüsel ekonomi kavramına yönelik bilgilendirme / bilinçlendirme faaliyetleri yapılmıştır. - AB Projesi kapsamında “Yeşil Yakalı Gençlik İstihdamı Projesi” başlatıldı. - Yeşil Ekonomi Kavramı ve Türkiye’ye Etkileri başlıklı bir panel programı düzenlenmiş ve üyelerimizin bu konuda bilinç düzeylerinin artırılması sağlanmıştır. - MÜSİAD Sanayi ve Teknoloji Zirvesi MUST ’24 ile Yeşil Dönüşüm ve Türkiye’ye İlişkin Fırsatlar konusu işlenmiş, konunun uzmanları ile yeşil ekonomi kavramı, AB ile ilişkiler, fırsat ve tehditler işlenmiştir.

		5. Yeşil Dönüşüm Toplantısı ile çağrılı konuşmacı yeşil dönüşüm ve temiz enerji kullanımı başta olmak üzere elektrikli ulaşım teknolojileri, enerji verimliliği, iklim değişikliğine uyum gibi konular işlenerek, üyelerin kapasite gelişimi elde etmesi sağlanmıştır. 6. TÜBİTAK yetkililerinin sunumları ile MÜSİAD üyelerine özel “Türkiye Yeşil Sanayi Projesi Destekleri Tanıtım ve Bilgilendirme Toplantısı” gerçekleştirilmiştir. 7. Temmuz 2024’ten başlayarak her ay düzenli biçimde “MÜSİAD Enerji, Çevre ve İklim Değişikliği Bülteni” dijital olarak yayınlanmaya başlamış, başta yenilenebilir enerji, hidrojen enerjisi, çevre ve iklim değişikliğine uyum ile yeşil ekonomiye ilişkin gelişmeler düzenli biçimde MÜSİAD üyelerine aktarılmaya başlanmıştır. 18. sayımız olan Aralık 2024 sayısında COP29 programı değerlendirilerek, alınan kararlar işlenmiş ve konuya dair üyelerimizin bilgilendirilmesi sağlanmıştır. Her bir bültenin ayrıca podcast olarak seslendirmeleri de yapılmakta ve okumanın dışında bültenin dinlenebilmesi de sağlanmaktadır.
3.	Yeşil Finansman	1. İklim Kanunu Taslağı’nda “Yeşil Ekonomi Çalışma Grubu” koordinasyonunda özellikle finansman ve finansal araçlar tarafında görüş/öneri taslağı oluşturulmuş ve Çevre Bakanlığı’na iletilmiştir. 2. Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Erişah ARICAN ve Genel Müdürü Korkmaz ERGUN koordinasyonunda muhtelif zamanlarda Türkiye Yeşil Finansman ve Karbon Piyasası İşletme Borsası konularında toplantılar düzenlenmiş ve karşılıklı sektörel tecrübelerin paylaşımı yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda nasıl doğru bir model ortaya koyulması gerektiği değerlendirilmiştir. 3. EPIAŞ Genel Müdürü Ahmet TÜRKOĞLU ve ilgili daire başkanları ile Türkiye Yeşil Finansman ve Karbon Piyasası İşletme Borsası konularında toplantılar düzenlenmiş ve karşılıklı sektörel tecrübelerin paylaşımı yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda nasıl doğru bir model ortaya koyulması gerektiği değerlendirilmiştir. 4. Yeşil Finansmanla alakalı olarak İslam Kalkınma Bankası yetkileri ile görüşüldü. 5. Yeşil finansmanın ve yatırımın arttırılması için çalışmalar yapıldı. Bu konuda görüşmeler halen devam etmektedir.
4.	Temiz, Ekonomik ve Güvenli Enerji Arzı	1. MÜSİAD bünyesinde kurulmuş olan “Enerji ve Çevre Sektör Kurulu” 23 kişilik merkez yönetim kurulu ile 14.000’i aşkın üye, 65.000 aşkın üye firmaya hizmet vermektedir. Ana çalışma konuları üyelerin yenilenebilir enerji, temiz enerji arzı, çevre ve iklim değişikliği alanlarında kapasitelerinin artırılmasına yönelik eğitim, bilgilendirme faaliyetleri, zirve, toplantı ve paneller düzenlemektedir. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşlarına görüş/öneri vermekte, sektörel endişe ve sorunlara ilişkin kurumlarla iş birliği içerisinde çalışmaktadır. Yine yurt içinde 50’den fazla şubede kurulmuş olan “Enerji ve Çevre Sektör Kurulları” ile yerelde temiz enerji arzına dair çalışmalarını yürütmektedir.

		2. Enerji Bakanımız ve ilgili bakanlık birimleri ile temiz enerji kaynaklarına dair görüş alışverişinde bulunmaktadır. Özellikle üyelerimiz tarafından güneş enerjisi, rüzgâr enerji ve diğer temiz ve yenilebilir enerji kaynaklarına ilişkin yatırımlar, yatırımlarda yaşanan sorunlar ve bunların çözümüne yönelik girişimlerde bulunulmuştur.
5.	Sürdürülebilir Tarım	1. İlki 2024 yılı Aralık ayında Konya’da gerçekleştirilen ve Enerji ve Çevre Sektör Kurulumuz tarafından organize edilen “İklim Değişikliği ve Şehirlerin Geleceği Çalıştayı” kapsamında özellikle tarım tarafında aksiyon planı çalışılmıştır. Çalıştayı her yıl dört pilot ilde (Muğla, Samsun, Sakarya ve Konya) Nisan – Temmuz – Ekim – Aralık aylarında yapılmasına karar verilmiştir. 2. Bu kapsamda tarımda iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltmak için, iklim değişikliğinin bugüne kadar gerçekleşmiş ve gerçekleşebilecek tüm sonuçları üzerinde her yönüyle yetkili olacak, bütçesi olan, sürekli fikir üretecek yaptırım gücü olan ve doğrudan Cumhurbaşkanlığına bağlı bir “Sürdürülebilir Tarım Enstitüsü” kurulması projesi ortaya çıkarılmıştır. 3. Ayrıca arazi toplulaştırılmasına hız verilmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması, tarımda dijitalleşme ve yapay zekâ kullanımının teşvik edilmesi, iklim temelli tarımsal sigortaların yaygınlaştırılması ve özellikle üreticilerin iklim değişikliğinin görülen ve muhtemel etkilerine bağlı olarak eğitim programları ile desteklenmesine yönelik prensip kararları alınmıştır. Bu kararların uygulanması için iş birlikleri 2024 yılı içinde geliştirilmeye başlanmıştır. 4. Gıda, Tarım ve Hayvancılık sektör kurulu tarafından “Sürdürülebilir Gıda ve Tarım Yaklaşımları” konulu sektör raporu yayımlandı. 5. MÜSİAD ile Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi arasında konferans, seminer, panel vb organizasyonlar yapmak, AB projelerinde ve diğer ulusal/uluslararası projelerde karşılıklı olarak birbirlerine destek sağlamak amacıyla iş birliği protokolü yapılmıştır.
6.	Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım	1. MÜSİAD öncülüğünde 2023 yılında pilot il olan Konya’da kurulan Konya Elektrikli Araçlar A.Ş. girişimi ile şehrin dönüşümü ve ulaşım sisteminin emisjonsuz hale getirilmesi konusunda çalışmalar devam etmektedir. 2. 2024 yılında Konya’da paylaşımlı dakikalık araç kiralama projesinin hayata geçirilmesi için çalışmalar başlatılmıştır. Bu kapsamda 20 adet %100 elektrikli araç satın alınmıştır. Elektrikli araçların özellikle şehrin tarihi merkezinde konumlandırılması ve mobil aplikasyon aracılığı ile Büyükşehir Belediyesi ile iş birliği kapsamında, araç sayısının artırılması, bu araçlara trafikte öncelik sağlanması gibi konularda mutabakat sağlanmıştır.

7.	İklim Değişikliği ile Mücadele	1. İlki 2024 yılı Aralık ayında Konya’da gerçekleştirilen ve Enerji ve Çevre Sektör Kurulumuz tarafından organize edilen “İklim Değişikliği ve Şehirlerin Geleceği Çalıştayı” kapsamında özellikle sürdürülebilir çevre, iklim değişikliğine dirençlilik, eğitim ve iklim paydaşları alanlarında bir aksiyon planı çalışılmıştır. 2. Bu kapsamda eğitimin her kademesinde ve kamu kurum kuruluşlarında yılda 1 defa zorunlu olmak üzere, üniversiteler ve büyükşehir belediyeleri tarafından iklim değişikliği konuları hakkında bilgi verilmesi, dünyada iklim değişikliği ile ilgili gelişen olayların takip edilebilmesi ve bilinçlendirmenin arttırılabilmesi amacıyla basın ilan kurumu tarafından verilerin güncel olarak aktarıldığı web sitesi ya da sosyal medya sayfalarının oluşturulması, STK’lar tarafından ambalaj ve alışveriş poşetlerinin azaltılması amacıyla file, kağıt torba ve benzeri malzemeler temin edilerek kurum ve kuruluşlara dağıtımlarının sağlanması, park, bahçelerde, kurumlarda, üniversitelerde ve okullarda peyzaj düzenlemelerinde iklim olaylarına dayanıklı kurakçıl bitkilerin kullanımı sağlanmalı, iklim değişikliğine engel olabilmek için sürdürülebilir toplumlar oluşturulmalı, sürdürülebilir çevre oluşturulabilmesi için güçlü bireye güçlü aileye ve güçlü topluma ihtiyaç olduğu ortada iken, bu çalışmaları güçlendirici ve teşvik edilmesine yönelik prensip kararları alınmıştır. Bu kararların uygulanması için iş birlikleri 2024 yılı içinde geliştirilmeye çalışılacaktır. 3. "İklim Değişikliğine Dair Gerçekler ve Kutuplar" konu başlıklı Webinar Programı düzenlendi. 4. "Fotovoltaik Teknolojide Yaklaşan Paradigma Değişimi ve Tandem Güneş Pilleri" konu başlıklı Webinar Programı düzenlendi. 5. Karadeniz Mavi Ekonomi Yaşayan Laboratuvarlar 3. Çalıştayına katılım sağlandı.
8.	Diplomasi	1. Aralık ayında Bakü’de gerçekleştirilen COP29 BM İklim Değişikliği Taraflar Konferansı’na MÜSİAD’ı temsilen 8 kişilik bir heyet katılım göstermiştir. 2. COP29 kapsamında "NGO Perspective for Türkiye’s 2053 Net Zero Vision" başlıklı bir panel programı düzenlenmiştir. Yoğun katılımıla gerçekleşen programda MÜSİAD perspektifinden Türkiye’nin 2053 yılı vizyonu konularında sunuşlar yapılmıştır. 3. COP29 kapsamında Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN ile Arnavutluk Başbakanı Edin Rama ile görüş alışverişinde bulunulmuştur. 4. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımıza bağlı olarak kurulan İklim Değişikliği Uyum ve Koordinasyon Kurulu’nda (İDUKK), 2024 yılı içinde gerçekleştirilen koordinasyon kurulu toplantılarında MÜSİAD kurul üyesi olarak temsil edilmiştir. Bu kapsamda kurul tarafından hazırlanan “2024-2030 İklim Değişikliği Uyum ve Azaltım Eylem Planı” na katkı sağlanarak, ilgili görüşlerimizin eylem planına yansması sağlanmıştır.

		5. Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı (IRENA) ile istişare toplantısı düzenlemiş ve Türkiye'nin IRENA üzerinden finanse edilen projelerden daha fazla pay alabilmesi için gereken çalışmaların detayları tartışılmıştır. Türkiye'nin IRENA tarafından çok az projenin finanse edildiği bir bölge olduğu görülmüş, 2024 yılında somut adımlar atılması kararlaştırılmıştır. Birleşik Arap Emirlikleri'nde IRENA Genel Kuruluna katılım sağlandı. 6. Aralık ayında Arnavutluk'a yapılan iş gezisinde Arnavutluk Başbakanı Edin Rama, Arnavutluk Ekonomi, Kültür ve Yenilik Bakanı Blendi Gonxhja, Arnavutluk Turizm ve Çevre Bakanı Mirela Kumbaro Furxhi, Arnavutluk Girişimcilik ve İş Ortamından Sorumlu Devlet Bakanı Delina İbrahimaj ve ilgili bakan yardımcılarını ile bir araya gelerek iki ülke arasındaki iş birliğinin daha da güçlendirilmesi ve yeni yatırım özellikle enerji sektöründe fırsatlarının değerlendirilmesi ele alındı. 7. Mısır Arap Cumhuriyeti Ticaret Bakanı Ahmet Samir Saleh ile ticari iş birlikleri üzerine gerçekleştirilen toplantıya katılım sağlandı. 8. BAE Türkiye Büyükelçisi Said Sani Ez Zahiri ile Türkiye'deki potansiyel enerji ve çevre projeleri ve MÜSİAD ile iş birliği potansiyelini görüşüldü. 9. TBMM Çevre Komisyonu Başkan Yardımcısı Bursa Milletvekili Emel Durmaz Hanım ile toplantı yapıldı. 10. AB SKDM İhtisas Çalışma Grubu Toplantısına Katılım sağlandı. 11. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Uzun Dönemli İklim Stratejisi Toplantısına katılım sağlandı. 12. Sürdürülebilir Ürünlerle İlişkin Teknik Mevzuat Uyumu İÇG Üçüncü Toplantısına katılım sağlandı. 13. ETKB Dış İlişkiler Daire Başkanlığı ve Yenilenebilir Daire Başkanlığı ile muhtemel iş birliği konularını istişare edildi.
9.	Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri	1. MÜSİAD Enerji ve Çevre Kurulu tarafından yayınlanan aylık bülten ile MÜSİAD üyelerine dijital ortamda ve podcast ses dosyası olarak Çevre, İklim Değişikliği ve Enerji konularında güncel gelişmeler paylaşılmaktadır. Aylık düzenli istatistiki bilgiler, enerji, iklim değişikliği ve çevre mevzuatlarındaki güncel gelişmeler her ay bültenimizde yer almakta ve üyelerin tek elden ve hızlı biçimde bilgiye ulaşması sağlanmaktadır. 2. Enerji Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, TÜBİTAK ve KOSGEB başta olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşlarımızla üyelerin bilgi düzeyinin artırılması ve bilinçlendirilmesi kapsamında düzenli eğitim, panel ve çevrim içi toplantılar düzenlenmiştir. 3. "Yeşil Ekonomi Çalışma Grubu" ve "Enerji ve Çevre Sektör Kurulu" koordinasyonunda Çevre Bakanlığı birimleri (İklim Başkanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, ÇED Genel Müdürlüğü vb.), Türkiye Çevre Ajansı, Enerji Bakanlığı birimleri (Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi, TEDAŞ, TEİAŞ vb.), çevre, enerji ve iklim değişikliği konusunda çalışmalar yapan kamu ve özel sektör kuruluşlarına düzenli ziyaretler gerçekleştirilmiştir. 4. Genel merkez, şube başkanları ve yönetim kurulu üyelerinin katıldığı 107.Genel İdare Kurulu Toplantısı

kapsamında “Yeşil Dönüşüm” konulu bilgilendirme yapıldı.

5. Türkiye Yüzyılında Otomotiv ve Enerji vizyonu konulu Türkiye İstişare Toplantısı Konya’da yapıldı.
6. Makine sektör üyelerine yönelik “Yeşil Dönüşüm, Teşvik ve Destekler» konulu program yapıldı.
7. "Yenilenebilir Enerji, Dekarbonizasyon ve Yatırım" konu başlıklarında Webinar programı yapıldı.
8. ENVER Enerji Verimliliği Derneği ve OSBÜK ile ortaklaşa “Sanayide Enerji Verimliliği ve Dijital Dönüşüm” başlıklı panel programında “Yeşil Ekonomiye Geçiş: Türkiye İçin Yeni Yol Haritası” başlıklı çalışma sunulurak katkı sağlanmıştır.